

УДК 808.81: 398.8(477)(092) О. Кольберг

ПОСТАТЬ ОСКАРА КОЛЬБЕРГА НА ТЛІ НАРОДОЗНАВЧОЇ НАУКИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

Ірина ЗБИР

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра української фольклористики імені академіка Філарета Колесси,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна,
e-mail: vtorak@mail.ru*

Проаналізовано наукові методи та принципи збирацької роботи Оскара Кольберга на матеріалі епістолярної спадщини дослідника, а також деяких фольклорно-етнографічних розвідок, присвячених українському фольклору.

Ключові слова: Оскар Кольберг, фольклор, фольклорно-етнографічна розвідка, компендіум, дослідник, методика.

Український фольклор завжди був предметом дослідження не лише українських, а й зарубіжних учених, зокрема, польських. Вивчення польськими дослідниками української культури починається на рубежі XVIII–XIX століть. У Польщі 1800 року було засноване “Варшавське товариство друзів наук” (“Warszawskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk”), одним із основних завдань якого було “вивчення народної культури не лише польського, а й інших слов’янських народів” [9, 13]. Чільним представником цього товариства був З. Доленга-Ходаковський, якого М. Сумцов називає “піонером української етнографії” [5, 2].

У 30-х роках ХІХ століття на ниві української фольклористичної і народознавчої науки виступили польські збирачі, які зайнялися збиранням і вивченням нашої народної поезії під впливом романтизму. Найактивніші збирачі фольклору цього періоду – Вацлав Залеський та Жегота Паулі. Доробком першого є збірка пісень “Пісні польські та українські галицького люду” (“Pieśni polskie i ruskie ludu Galicyjskiego”, Львів, 1833), до якої увійшли як українські, так і польські пісні, причому перші були надруковані латинським шрифтом. Доробком другого є двотомна збірка українських пісень “Пісні українського народу в Галичині. Зібрав Жегота Паулі” (“Pieśni ludu ruskiego w Galicyi. Zebrał Żegota Pauli”, Львів, 1839–1840), в якій українські пісні також надруковані латинським шрифтом.

Цей період став початковим етапом нагромадження фольклорного матеріалу, першими спробами його класифікації, систематизації, наукового осмислення. Проте публікації цього часу здебільшого мали популярний характер. Їх автори не завжди дотримувались принципів паспортизації матеріалу, фольклорно-етнографічні відомості часто були загальними, схематичними, та й сам фольклор трактувався як “складова частина” польського, що за словами І. Франка, був міцно пов’язаний “численними вузлами з народом польським” [6, 113].

Грунтовне і систематичне вивчення фольклору припадає на середину-кінець XIX століття – саме у цей час проявляється підвищена увага дослідників до наукового опрацювання пісенного фольклору, фольклористичні зв'язки між Польщею і Україною “знайшли свій найяскравіший прояв у діяльності польського фольклориста та етнографа зі світовим ім'ям, невтомного збирача, дослідника народної творчості Оскара Кольберга” [9, 82]. На слов'янських землях не було фольклориста, який би так багато зробив у збиранні народної творчості, як Оскар Кольберг*.

До його творчості зверталось чимало дослідників у своїх розвідках. В історії української фольклористики фольклорно-етнографічній діяльності Оскара Кольберга відведено чільне місце. Йдеться, передовсім, про “Историю малорусской этнографии” О. Пипіна, “Историю русской фольклористики” М. Азадовського, “Огляд праць з етнографії Галичини XIX ст.” І. Франка, “Современную малорусскую этнографию” М. Сумцова, а також окремі праці дослідників, які писали про українсько-польські культурні взаємини: “Головні проблеми українсько-польських літературних взаємин XIX ст.” Г. Вервеса, “Український фольклор у польській літературі доби романтизму” Р. Кирчіва, “Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці XIX ст.” В. Юзвенко, “Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст.” З. Болтарович. Низка публікацій польських учених, – С. Лама, Р. Гурського, Т. Делімата та інших – містить відомості про діяльність Оскара Кольберга. Однак жодна із цих розвідок не дає вичерпної характеристики наукових засад і принципів роботи польського вченого, його фольклорно-етнографічної діяльності в контексті розвитку української фольклористики XIX століття.

Отже, нашим завданням буде узагальнення і систематизація досвіду попередників, епістолярної спадщини самого вченого, його окремих розвідок з метою конкретизації наукових засад і принципів фольклористичної діяльності О. Кольберга на тлі української народознавчої науки XIX століття.

Кожен збирач чи дослідник фольклорного та етнографічного матеріалу або керується власними принципами і методами записування і публікування цих зразків, або належить до однієї зі шкіл, яка має певну методологію. О. Кольберг не був представником жодної з шкіл, він намагався виробити свої принципи та методи записування й публікування фольклорного матеріалу.

На думку В. Юзвенко, “учений не приєднався до жодної з шкіл – міфологічної чи антропологічної, хоча міфологічна школа з її порівняльним методом мала деякий вплив на фольклористичну діяльність О. Кольберга” [9, 89]. Використовуючи у своїх дослідженнях значний обсяг матеріалу, О. Кольберг не поділяв прагнень компаративістів звести поетичні твори народу лише до запозичень. Мета його порівняльних студій полягала у визначенні специфічних, національних форм польської народнопоетичної творчості.

Як зазначають дослідники, О. Кольберг відстоював наукові принципи збирання фольклорних жанрів [4; 10; 12; 27]. Розуміючи цінність жанрів усної народної

* Оскар Кольберг (1814–1890) – відомий польський етнограф, фольклорист і композитор. Народився в м. Пшисуха, тепер Келецького воєводства. Член Краківської Академії наук. На ранньому етапі своєї наукової діяльності звернувся до народної творчості, цікавився фольклором та етнографією польського народу та найближчих сусідів, зокрема, українців. За життя опублікував 38 томів монументальної праці “Народ, його звичаї, спосіб життя, мова, перекази, прислів'я, обряди, пісні, ігри, музика і танці” (“Lud. Jego zwyczaj, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, zabawy, pieśni, muzyka i tańce”, 1857–1890), куди ввійшли дослідження про українську народну творчість та матеріальну культуру: “Покуття”, “Холмщина”, “Перемишлянщина”, “Волинь”, “Казки з Полісся”, “Поділля”, “Русь Червона” і “Русь Карпатська”. Повне зібрання творів О. Кольберга становить понад 80 томів.

словесності, він неодноразово підкреслював значення їх як невичерпного джерела у вивченні духовної культури народу. Почавши систематичне збирання фольклорних творів, О. Кольберг пропагував наукову точність записів і неодмінну фіксацію умов, в яких побутує народний твір. Сам дослідник зауважував, “такими, якими є вони (фольклорні твори. – І. З.), повинен записувати їх збирач, він не має права нічого додати або замінити, якщо хоче бути вірним своєму призначенню і завоювати визнання” [17, 10].

Характерною рисою збирацької діяльності О. Кольберга була велика увага до організації масового збирання творів народної творчості. На думку В. Юзвенко, “він зумів об’єднати навколо себе велику кількість збирачів, з якими підтримував постійний зв’язок, був їхнім консультантом. У своїх листах він гаряче пропагував народну творчість, розкривав її цінність, виховував любов до неї. Таким чином, О. Кольберг домогся того, що йому надсилали величезну кількість матеріалу, який він старанно перевіряв, вивчав і готував до друку” [9, 89–90].

Надзвичайно велика кількість матеріалу, яку отримував О. Кольберг, була добре упорядкована за певними принципами, які сам дослідник ніде окремо не декларував, він лише принагідно писав про них у деяких своїх працях. З цього приводу Ц. Нейман зазначає: “Розпочинаючи дослідження маловіомої народності, автор знайомиться як з нею, так і з місцевістю, спочатку з праць своїх попередників, вивчаючи історію, археологію і етнографічні матеріали, а тоді О. Кольберг робить екскурсії з власними спостереженнями” [3, 484].

Як керуючий етнологічною секцією Антропологічної Комісії О. Кольберг видав план під назвою “Інструкцію для дослідження народних властивостей” (“Instrukcji do badania właściwości ludowych”), в якому висвітлив наукові принципи і засади записування фольклорного та етнографічного матеріалу. Та, мабуть, найповніше він це зробив у листі до редакції “Варшавської бібліотеки” 1865 року, де зазначено, на що потрібно звертати увагу при фіксуванні матеріалу:

1. “Село і хата. Загальний опис і народна назва (якщо існує). Опис внутрішніх і зовнішніх його частин, зокрема, окремих елементів оселі і подвір’я, знарядь праці і посуду. Звичайно, найдавніший спосіб будівництва, який зберігся. До опису згодився б і малюнок, план чи вигляд оселі. Які є звичаї будівництва; які забобони? Які є вулиці на селі і яке розміщення хат на вулиці? Які церкви, цвинтар і огорожа?

2. Домашня праця і господарські заняття селян. Який спосіб їхнього життя? Колір шкіри і волосся селян. Характер народу: його темперамент і нахили. Спосіб мислення і руху.

3. Їжа. Що, зазвичай, їдять і п’ють, в який час, кількість і при яких церемоніях?

4. Одяг чоловіків, жінок і дітей, святковий і щоденний. Тканина. Кравецький крій. Оздоблення і колір.

5. Мова або наріччя. Її особливості і граматичні відмінності. Вимова і місцеві висловлювання. Словничок місцевих виразів.

6. Прислів’я, приказки, казки, оповіді, легенди, перекази і т. ін., по можливості мовою оригіналу.

7. Забобони, звичаї, замовляння, перекази про чари, чортів, чарівниць, відьом, упирів, вовкулак, духів і душі. А також перекази про пори року, клімат, посів і збір урожаю; весілля, похорон, хрестини (народини).

8. Пісні, по можливості, з нотами і без них, мовою оригіналу.

9. Танці. Опис кроку і мелодії, якщо це можливо.

10. Обряди, а саме:

а) весілля; б) хрестини; в) похорон; г) собітка; е) обхід річних свят і неділь протягом року; ф) дожинки.

11. Звичаї і пісні при різних роботах, наприклад, при виоранні і сінокосі, при роботах господарських і ремісничих. Вечірні розваги, гуляння в корчмі і в хаті, залицяння, звичаї на ярмарках і т. д.” [15, 102–105].

Цей план більшою чи меншою мірою відображає логіку і послідовність компонування матеріалу у фольклорно-етнографічних монографіях О. Кольберга. Таку методу збирання матеріалу польський учений виробив не одразу. Спочатку, працюючи над збірником, О. Кольберг намагався до кожної пісні добрати максимальну кількість варіантів і розпочинав опрацювання та видання їх тільки тоді, коли був переконаний, що матеріал повністю вичерпаний. На думку В. Юзвенко, “О. Кольберг допустився тут помилки, вважаючи, що творення народних пісень є чимось незмінним, сталим процесом. Крім того, одній людині виконання цього завдання було непосильним і, звичайно, вимагало великої затрати часу” [9, 85].

Своїм завданням О. Кольберг як збирач фольклору ставив систематичне збирання й публікацію народних пісень. З цією метою дослідник був у різних місцевостях Польщі, де збирав пісні, записував мелодії танців. 1842 року вийшов перший підготований ним збірник, який, на думку О. Пипіна, “був працею, так би мовити, популярною і практичною: О. Кольберг хотів ввести народну пісню в суспільство, дати їй місце в музичній композиції, потім його інтерес все більше і більше розширювався, і він задумав зробити систематичне зібрання народної музики таким чином, щоб накопичити якнайбільшу кількість варіантів і потім згрупувати їх за основними темами” [4, 290].

Цей план було реалізовано у другому збірнику О. Кольберга “Пісні польського народу” (“Pieśni ludu polskiego”, 1857), до якого ввійшли 41 народна пісня з великою кількістю варіантів до кожного зразка і 500 народних мелодій (окрім пісень, також танці з нотами і приспівками).

Згодом молодий дослідник вніс деякі корективи у практику збирання матеріалів. До речі, О. Кольберг усвідомлював недоліки своєї збирацької діяльності, постійно шукав нові методи, намагався удосконалювати їх. З цього приводу В. Юзвенко зазначає: “Уже працюючи над виданням 1857 р., він зрозумів, що такий шлях дослідження народної творчості не виправдовує себе, і, йдучи ним, він мало що встигне зробити та й не вичерпає всього того, з чим довелося йому зіткнутися в багатющій духовній скарбниці народної культури. Крім того, О. Кольберг усвідомлював, що в пісні виливаються думки і прагнення народу, і вивчити її, не пізнавши життя народу, не можна; пісню треба розглядати в живому її побутуванні. Такі висновки сприяли розширенню його збирацької програми: до записів пісенного матеріалу долучились описи обрядів, звичаїв, народних ігор, одягу і різних сторін матеріальної культури народу” [9, 86].

Отже, О. Кольберг дійшов висновку, що народні пісні і музика побутують разом з народними звичаями, обрядами, з побутом народу, тому він розширив коло своїх досліджень, вивчав звичаї, обряди народу, його матеріальну культуру. Як зазначає О. Пипін, “О. Кольберг з музичного спеціаліста перетворився на справжнього етнографа” [4, 290] (додамо, що процес цей тривав довго і не завжди відбувався по висхідній).

Саме тоді й почався другий період у дослідницькій роботі вченого, про який сам О. Кольберг писав так: “Вже близько 1840 р. або рік швидше ми почали збирати пісні, музику народу в околицях Варшави. Незабаром помітили тісний зв’язок цих

творів з обрядами, звичаями і побутом народу. Це спонукало нас при записуванні пісень і мелодій занотовувати і причини їх виникнення, уявляти собі цілу ситуацію, котра покликала їх до життя” [16, 2].

Зібраний матеріал О. Кольберг упорядковував не за тематичними, а за територіальними ознаками, про що свідчать заголовки (назви) його фольклорно-етнографічних монографій, а також певний план розміщення матеріалу в розвідці: “...місцевість, населення, звичаї та обряди, а тоді вже пісні, танці і інші жанри народної творчості” [11, 40].

За таким принципом побудований чотиритомний компендіум О. Кольберга “Покуття” (“Pokusie”) та двотомний – “Холмщина” (“Chełmskie”), в яких дослідник, дотримуючись інструкції, помістив дані етнографічних регіонів з детальним описом міст та їхніми особливостями, а також походження назви краю, населення, їх духовної та матеріальної культури. Варто зауважити, що II том розвідки “Холмщина” був надрукований вже після смерті дослідника, але І. Коперницький, його упорядник і видавець, не тільки не змінив нічого у прийнятому О. Кольбергом плані, а й подав у томі “Додаткові матеріали”, які, на думку дослідників, “...не були призначені О. Кольбергом до друку, але містили оригінальні селянські розмови, прокляття, прізвиська, а також словничок місцевої говірки” [15, 43].

Праці О. Кольберга, видані посмертно, відходять від “авторського” загально-прийнятого плану, в них значно менше уваги приділено матеріальній культурі, частогусто це лише збірники народної творчості, де домінує описово-статистичний формат. До таких належить фольклорно-етнографічна монографія “Перемишльщина” (“Przemyskie”), яка складається лише із записів звичаїв і традицій календарної та родинної обрядовості та низки різножанрових творів. Подібною є “Wołyń. Obrzędy, melodie, pieśni”, яку підготував до друку польський етнограф А. Фішер, а видав Ю. Третьак, куди, на думку дослідників, “не ввійшли всі записи О. Кольберга і його кореспондентів з цього терену” [11, 44]. Той самий формат дотримано у фольклорно-етнографічній монографії “Podole”, що складається з матеріалів, надрукованих О. Кольбергом у часописі “Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” у 1888 р., а також з рукописів дослідника і його кореспондентів та виписів з видань попередників. Цей ряд можна завершити згадкою про монографію “Białoruś-Polesie”, до якої, як і до більшості праць, ввійшли описи звичаїв календарної і весільної обрядовості з піснями і мелодіями (682 зразки пісень) та казки.

Лише фольклорно-етнографічні розвідки “Ruś Karpacka” і “Ruś Czerwona” дослідник підготував ще у 60-х роках, видані після його смерті, упорядники зберегли без купюр і редактури.

Короткий огляд збірників польського дослідника, присвячених українській народній творчості, дає змогу не лише простежити методику збирання фольклорних та етнографічних матеріалів, а й переконатися у доцільності наскрізного територіального збирання фольклору.

Отже, О. Кольберг поступово намагався сформулювати стратегію польової роботи, розробити власну методику збирання і подальшої публікації зразків народної творчості. Він намагався втілювати у практику власні ідеї і заохочував до цього інших, зокрема, своїх дописувачів і кореспондентів. Однак не завжди позитивним був резонанс стосовно ідей, принципів та методів його збирацької роботи. Зокрема, на думку російського дослідника О. Пипіна, “польські критики ставлять етнографічні праці О. Кольберга дуже високо, цінуючи в них незвичайну точність і повноту опису, оскільки вони постачають матеріал для наукових досліджень. Їхню цінність

визначають і спеціалісти з української етнографії. За величезну кількість матеріалу, який зібрав один чоловік, збірники О. Кольберга є чи не єдиним явищем у цілій слов'янській літературі" [4, 291].

Варто згадати й полеміку між І. Франком та О. Кольбергом, яка розгорнулася на сторінках журналу "Kwartalnik historyczny", а також гостру критику українським вченим географічного методу в етнографії та фольклористиці, який, за словами дослідника, "панує в польській етнографії віддавна" [2, 23–28]. Йдеться про "тактику" збирання матеріалу "по околицях, по провінціях".

З часом погляди І. Франка на діяльність О. Кольберга-фольклориста змінилися. Загалом український учений давав високу оцінку збіркам польського фольклориста, зокрема, чотиритомний компендіум "Покуття" назвав "чудовою етнографічною працею... з погляду новизни і багатства зібраних матеріалів" [7, 348]. Вочевидь, щоби досягнути згаданого "багатства матеріалів", потрібно було володіти продуктивними методиками його збирання й записування.

Метод збирання фольклору О. Кольберга схвально оцінив Ц. Нейман, зауваживши при цьому, що дослідник збирав матеріали сам, протягом багатьох років вивчаючи певну місцевість, навідуючись сюди по кілька разів у різні пори року. На думку рецензента, О. Кольберг "завжди дає повний і різноманітний матеріал, викладає і групує його з таким знанням справи, що цей сухий, грубий етнографічний матеріал уявляється читачеві як один цілісний образ даної місцевості, описуючи місцеположення, народ, його мову, звичаї, житло, і подаючи його перекази, прислів'я, обряди, вірування, ігри, пісні, музику і танці" [3, 483].

Ще В. Юзвенко зауважила, що О. Кольберг як дослідник зайняв чільне місце в розвитку фольклористичної науки. Його праці цінні достовірністю фактажу з різних питань матеріальної та духовної культури, багатством їх локальних варіантів, величезним порівняльним матеріалом.

Без сумніву, доробок О. Кольберга на ґрунті української фольклористики вирізняється своєю грандіозністю і щодо кількості записів і щодо географії його маршрутів. Не все вдалося надрукувати вченому за життя, дещо видано посмертно, зокрема, розвідки присвячені українським територіям побачили світ майже через сто років завдяки його друзям та однодумцям. Незважаючи на розбіжності в оцінках діяльності фольклориста українськими і польськими вченими, зроблений огляд дає підстави вважати, що О. Кольберг у своїх дослідженнях намагався сформулювати й дотримуватися певних збирацьких стратегій, які стали підґрунтям його збирацькі методи. Він постійно шукав нові шляхи її доповнення, удосконалення, реалізації.

-
1. Болтарович З. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст. – К.: Наук. думка, 1976.
 2. Збир І. "Покуття" Оскара Кольберга в рецепціях Івана Франка: полеміка чи діалог? // Мандрівець. – 2006. – № 4. – С. 23–28.
 3. Нейман Ц. Покутье. Этнографический этюд. Сост. Оскар Кольберг, с политипажамы по рисункам Т. Рыбаковского. Краков. І. 1882. ІІ. 1883: Библиография // Киевская старина. 1884. – Т. 3. – С. 482–487.
 4. Пытин О. История русской этнографии. – СПб., 1891. – Т. 3. Этнография малорусская.

5. *Сумцов Н.* Современная малорусская этнография // Киевская старина. – 1896. – Т. 54.
6. *Франко І.* Адам Міцкевич в українській літературі // *Франко І.* Збір. тв.: У 20-ти т. – Т. 18.
7. *Франко І.* Pokucie. Obraz etnograficzny. Skreślił Oskar Kolberg. T. III. Kraków, 1888 // *Франко І.* Збір. тв.: У 50-ти т. – К., 1980. – Т. 27. – С. 348–350.
8. *Франко І.* Jan Świętek. Lud nadrabski od Gdowa aż po Bochnię, obraz etnograficzny // *Франко І.* Збір. тв.: У 50-ти т. – К., 1980. – Т. 29. – С. 205–208.
9. *Юзвенко В. А.* Українська народна поетична творчість у польській фольклористиці XIX ст. – К.: Вид – во АН УРСР, 1961.
10. *Bystroń J.* Wstęp do ludoznawstwa polskiego. – Lwów: Jakubowski, 1926.
11. *Dzieła wszystkie Oskara Kolberga.* Informator wydawniczy. – Poznań: PTL, 1991.
12. *Karłowicz J.* Oskar Kolberg // *Wisła.* – Warszawa, 1889. – Т. 3. – С. 17–29.
13. *Kolberg O.* Chełmskie, cz. I. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1964. – Т. 33.
14. *Kolberg O.* Chełmskie, cz. II. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1964. – Т. 34.
15. *Kolberg O.* Korespondencja Oskara Kolberga, cz. I (1837-1876) // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1965. – Т. 64.
16. *Kolberg O.* Pokucie, cz. I. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1962. – Т. 29.
17. *Kolberg O.* Pokucie, cz. II. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1963. – Т. 30.
18. *Kolberg O.* Pokucie, cz. III. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1963. – Т. 31.
19. *Kolberg O.* Pokucie, cz. IV. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1963. – Т. 32.
20. *Kolberg O.* Przemyskie // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1964. – Т. 35.
21. *Kolberg O.* Wołyn. Obrzędy, melodie, pieśni // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1964. – Т. 36.
22. *Kolberg O.* Białorus-Polesie // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1968. – Т. 52.
23. *Kolberg O.* Ruś Karpacka, cz. I. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1970. – Т. 54.
24. *Kolberg O.* Ruś Karpacka, cz. II. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1971. – Т. 55.
25. *Kolberg O.* Ruś Czerwona, cz. I. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1976. – Т. 56.
26. *Kolberg O.* Ruś Czerwona, cz. II. // *Kolberg O.* Dzieła wszystkie. – Wrocław-Poznań: PTL, 1978. – Т. 57.
27. *Kopernicki I.* Oskar Kolberg. – Kraków: Jagel. bibl., 1889.

**OSCAR KOL'BERG IN THE CONTEXT OF FOLKLORE STUDIES OF
THE SECOND HALF OF THE 19TH CENTURY**

Iryna ZBYR

*Ivan Franko National University in L'viv,
Filaret Kolessa Ukrainian Folkloristics Department,
1/345, Universitets'ka st., L'viv, Ukraine,
e-mail: folklore@franko.lviv.ua*

Scientific methods and principles of collecting work of Oscar Kol'berg based on the material of epistolary heritage and also some folklore-ethnographical researches of Ukrainian folklore is high-lighted in the article.

Key words: Oscar Kol'berg, folklore, folklore-ethnographical research, monographic, compendium, researcher and method.

Стаття надійшла до редколегії 05.05.2007
Прийнята до друку 20.05.2007